

In i naturen – om naturvägledning och mental tillgänglighet

Naturvägledning innebär att förmedla kunskap om och väcka känsla för naturen och kulturlandskapet. Denna workshop handlade om naturvägledningens betydelse för att skapa tillgänglighet till natur. Vem har ansvaret för att visa "allmänheten" vägen ut och in i naturen? Vad vill/behöver människor veta om naturen och kulturlandskapet? Hur kan vi få mer naturvägledning i friluftslivet? Eva Sandberg från Centrum för naturvägledning inledde med att rama in begreppet naturvägledning med definition från Nordiska ministerrådet och Association for Heritage Interpretation. Därefter presenterade sig workshopens ca 30 deltagare och placerade sig i rummets fyra hörn i enlighet med den viktigaste faktorn för dem i naturvägledning: **kunskap – miljöengagemang – hitta ut – känsla**. Känslan var den viktigaste faktorn för de flesta!

Föreläsare 1: Jens Mattsson från Länsstyrelsen i Jönköping

Länsstyrelsen började med allmänna guidningar, men det var svårt att locka ut folk. Få personer betydde stor kostnad per person. Man började leta efter häftiga lättillgängliga upplevelser, som ligger nära men är okända för de flesta. Länsstyrelsen marknadsförde Rödingens dag i annonser och radioreklam, vilket första året gav 700 besökare – en stor överraskning! Året därpå kom 1500 personer och år 2010 5500 pers som alla fick se rödingar. En storslagen naturupplevelse som lockar nya grupper. Bra introduktion till andra naturupplevelser. Färre men större evenemang som man satsar mer på är kostnadseffektivt, andra exempel är Öringens dag, fladdermuskvällar, salamanderguidningar, harrlek, trumgräshoppans lek. Teman, spektakulärt och specifikt lockar.

Föreläsare 2: Jenny Sanderöd från Västkoststiftelsen

Guideverksamheten började med projektpengar från Folkhälsoinstitutet. 17 vandringar har växt till 150 per år. Utvärdering och uppföljning är viktigt och enkäter har använts sedan 2003. I snitt är det 21-23 personer per arrangemang, varav 40 % har varit med på Västkoststiftelsens guidningar förut och 60 % är nya besökare. Över 30 % svarar att de inte tidigare varit i området. Västkoststiftelsen fokuserar på de nya besökarna. Annonsering i dagspress är dyrt, men viktigt för att nå dem. Vi har stor bredd i programmet - exempelvis nybörjarvandring i "njutartempo". Läkarmottagningar och friskvårdskonsulenter visade intresse och delar ut programmet, det skickas bl a till alla vårdcentraler. 1080 vandringar sedan starten med totalt 12 800 individer – det blir 85 750 timmars frisk luft, motion och välbefinnande!

Efter föreläsningarna svarade workshopens deltagare i grupper på frågan: **Hur kan vi få mer naturvägledning i friluftslivet och hur kan mätbara mål se ut?** Några svar:

- En naturskola per kommun
- Enkätundersökningar – nollmätningar innan satsning (t ex guideprojekt), mäta efter 5 år. Kvalitativ uppföljning.
- Kvantitativa mål är ganska meningslösa – det finns många olika områden naturvägledning kan bidra till – kvalitativa undersökningar krävs.
- Naturvägledning som del i alla lärares grundutbildning.
- Säkerställa närnaturen, identifiera närnaturområden med höga sociala värden.
- Utveckla ett närnaturområde från friluftssynpunkt – räkningar före och efter. Har besökandet ökat?
- Utvärdering är viktigt!

- Motsvarande idrottslyftet – resurser till ideella organisationer för att låta barn prova friluftsliv. LONA-pengar kan användas. 50 % av alla skolbarn ska komma ut varje år.